

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v torek in soboto ob 4. uri popoldne. Ako pade na ta dneva praznik, izide dan poprej.

Stane na leto 10.

1/2 leta 5.—

1/4 „ 2.50

Posamične številke stanajo 8 vin.

Na naročila brez doposlane naročilne se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

Vse za narod, svobodo in napredek! Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.

Upravništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v Goriki Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglas in poslanico se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Kriza v srednji Evropi in slovansko vprašanje.

Že desetletja nismo živeli v srednji Evropi v tako akutni krizi, kakor sedaj. Dvoje problemov — avstrijsko in orientalsko vprašanje — ki sta se pojavili že davno, katerih rešitve pa se je previdno izogibal vsak državnik in vsak diplomat, je stopilo z vso silo v ospredje, tako da je to težko poriniti v stran.

Pri obeh vprašanjih smo prizadevi v prav odlični meri Slovani. Kajti avstrijsko vprašanje kot tako je v prvi vrsti češki problem, orientalsko vprašanje je obenem jugoslovansko. Od njiju rešitve zavisi politična bodočnost Evrope.

Češki zgodovinar Palacký, eden največjih mož, ki jih ta narod premore, ki je stal v stiku s prvimi krogi sodobne Evrope, je rekel nekoč: Če bi Avstrije še ne bilo, potem bi si jo narodi sami vstvarili. Nemški državnik in ustanovnik zedinjenega rajha Bismarck je dejal, da ni za Nemčijo nobeno vprašanje tako veliko in tako potrebno za ravnotežje v Evropi, kakor močna in neodvisna sila Avstro-Ogrska.

Še veliko eminentneje, zdi se tako, je orientalsko vprašanje. Kajti kar smo imeli v Evropi prekučij v teku zadnjega polstoletja, nobeno ni spravilo toliko držav na noge, kakor kadar se je šlo za vprašanje Balkana in kar je s tem v zvezi. Zedinjena Italija je bila zadeva, ki je brigala le Piemont in Habsburžane, vprašanje Zedinjene Nemčije se je rešilo istotako med Berlinom in Dunajem. V francosko-nemško vojsko ni bil zapleten nihče drug od teh dveh držav.

Vzemimo pa Krmsko vojno 1856, v katero je bilo angažiranih s svojimi kanoni in bajoneti nič manj kot pet evropskih držav, vzemimo rusko-turško vojno 1878 — da imenujemo samo dva markantna dogodka — in kaj vidimo? Iz orientalskega vprašanja je postalo evropsko in oblasti so se sešle enkrat na konferenco v Parizu, potem na berlinskem kongresu. Tam se niso nič boli prizadevale, kakor da bo ostalo vse kolikor mogoče pri starem. Sredstva, s katerimi so hoteli rano zaceliti, so bila le homeopatična in nobeno ni bilo operativno. Kakor da bi ravnali

vsi po francoski paroli après nous le déluge — naj bo za nami kar hoče!

Avstrijski problem bi bil rešen, čim bi se odločilo češko-nemško vprašanje, okoli katerega se suka vsa naša politika pričenši z letom 1848. Tedaj je zboroval nemški kongres v Frankfurtu na Nemškem in slovanski v Pragi. Od tega dne naprej se je razmerje ostrilo z vsakim dnem.

Češki narod je prepričan danes bolj kot kdaj prej, da ni bodočnost nobenega naroda prej zagotovljena, kakor čim more odločevati o svoji usodi sam neodvisno od drugih. Čehi zahtevajo zato svojo popolno neodvisnost od nemške centrale, ker zveza z Dunajem je pomenjala in bo pomenjala tudi v bodoče: narodno odvisnost. Po drugi strani hoče zopet centralna vlada z vso silo držati češko ljudstvo trdo za uzo, kakor da ima pred seboj vedno Bismarckove besede: Kdor poseduje Češko, poseduje Avstrijo!

Dogodki v češkem deželnem zboru l. 1908., ki so bili tako škandalozni kakor jih ni videl doslej še noben parlament na svetu: kjer so se igrali nemški poslanci tako lahkomišelnost s češkim narodom, da se ne smemo čuditi, če je zavrela kri i češkim narodnim zastopnikom, kjer je nastal v nekdanji častljivi deželni hiši cestni pretep, kjer so si trgali poslanci kravate, se mazali s tinto po licu, se klofotali in pljuvali drug drugemu v obraz; na prostoru, pred katerim bi moral imeti vsak narod višje spoštovanje kakor pred prestolom svojega vladarja, so se premetavala človeška telesa v izbruhu svojih nekrotentih strasti — ti dogodki niso po svojem bistvu nič drugega kakor dokaz, da na dosežanju načina na razvoj in procvit Avstrije kot take še misliti ni. Saj ti dogodki niso v avstrijskem parlamentarnem življenju nič novega!

Dunajska vlada se je izrekla po svojih nemških ministrih vzlic hudemu protestu s strani obeh čeških ministrov v smislu želj teh nemških šovinističnih izbruhov. Dala je nemškim poslancem, ki so pričeli s praškimi škandali to, kar so oni zahtevali. Tako smo prišli v Avstriji do novega parlamentarnega sistema: besedi se je umaknila pest, razumu temperament.

dame pri svojih omizjih, — ali bolje, za kaj se ne zanimajo, o čemur ne govorijo, bogme, najraje bi kakemu povedal ono grobost, ki jo je zabrusil stari Zarnik kverulantu, in ki jo je podobno rabil že Goetz v Berlichingen.

No, dobro je, da smo se pričeli zanimati za vsa ta vprašanja javnosti. Morda bo le šlo, če tudi le počasi. Zato bi skoraj pozdravil činjenico, da ni več mnogo pripovedkarjev med nami, — če bi — no, če ne bi smatral prav to stran izobrazbe za važno. Saj imamo celo vrsto ljudi, ženski svet, mladino in mnogo sicer negramotnih inteligentov, ki ne primejo v roke drugega, nego roman ali novelo. Tem je treba dati idej tem potom, idej ne le političnih in literarno-kulturnih, marveč tudi splošnih, naziranj in nazorov, tako nekako, kakor n. pr. Finžgar v svojem zadnjem romanu »Pod svobodnim solncem«. Zato pa tem bolj obžalujem, da peša slovenska pripovedna literatura.

Bilo bi dobro na vse strani, če bi vrzel zamašili z najbližjim: Imamo visoko razvito srbo-hrvatsko pripovedništvo, ka-

Češka ministra sta podala vsled tega demisijo takoj isti hip, ne da sta vprašala prej le eno tistih strank, na katere se njihju parlamentarno delovanje opira. Ta odločni korak je odobraval vsa češka javnost. Razmere so prišle danes do tiste točke, ko gre na obeh straneh za biti ali ne biti. Ali prizna dunajska vlada brezpogojno slovanskemu elementu popolno dejansko enakopravnost z nemškim ali zagotovi Slovanom vse to, kar daje Nemcem že davno — ali pa pade odločitev na drugih tleh, kedaj drugič.

Priznati moramo, da imajo Čehi kot ostali Slovani v tem boju veliko lepše šanse od svojih nasprotnikov: izgubiti v njem ničesar ne morejo, ampak le dobiti. Spričo takega položaja lahko tudi zadrego nemške vlade razumemo. Od l. 1908 pa vidimo, da češki deželni zbor ne deluje radi nemške obstrukcije. Smiřovačke, pomirovalna posvetovanja, se vlečejo kakor sveže testo, ni jih konca, dežela pa je na robu bankrota. In jih ne bo konca: Vladi je češka zadrega ljuba. Saj je uvedla povsed v zadnjih letih odločen protislovanski pravec, ki ga čutiljo Čehi na severu, na jugu pa Jugoslovani to in enostran Kolpe. Zdi se, da je nemško-madžarski, t. j. avstrijski sistem združil svoje zadnje moči, da se vzdrži, dasi je naše sveto prepričanje, da bo ta sistem padel pred navalom narodnosti, ki zahtevajo svojo pravico in nič drugega, kot **pravico**, vemo, da bo boj še dolg in hud, — in da ne bomo prišli še tako kmalu iz kriz.

H krizi na severu se je pridružila istčasno druga na jugu.

Turčija in položaj Jugoslovancev se je vlekla kakor rdeča nit skozi vso zgodovino srednje Evrope tekom zadnjih stoletij. Nekaj hipov se je sicer zdela, da zavetji polumesec tudi v zapadno Evropo, pa turški naskoki so bili pred Dunajem obakrat odbiti in Budimpešta je bila za nekaj časa najzaprta ekspozitura mohamedanske vciestile. V Budimpešti pa se že tudi prične orient. Obiskovalec tega mesta dobi še danes utis, kakor da gleda vrvenje enega izmed večjih mest na Jutrovem: Belgrad, Zofija, Galac ali Odeso.

(Konec prihodnjič.)

Deželna uprava.

II.

Ko se je ustanovil deželni stavbni urad, je bil za glavnega inženirja imenovan seveda Italijan po Pajerjevi volji. Pri imenovanju se mu je priporočilo, naj se nauči tudi nekoliko slovenščine, »quel poco che occorre«. Kmalu na to se je imenoval še drugi inženir, seveda zopet Italijan. — Ustanovila se je hipotečna banka in bil se je ljut boj za to, kdo bo ravnatelj zavoda. Govorilo se je in ugibalo, ali Pajer je imel že sklep in zgodila se je njegova volja. Imenovanja so se izvršila: ravnatelj Italijan, podravnatelj Italijan, knjigovodja in blagajnik Italijana, druga dva uradnika Italijana, nasproti tem so postavili samo jednega slovenskega uradnika; je bil pač prav nujno potreben. Tako so se v tisti dobi množila imenovanja italijanskih uradnikov na vsa boljša mesta. Ravnoopravnost je imel Pajer tako, da je za enega italijanskega jurista imenoval enega slovenskega diurnista. In proti taki »ravnoopravnosti« ni bilo potrebnega odpora ne v deželnem odboru ne v deželnem zboru. Gregorčič in Berbuč sta jo lepo mirno prenašala.

Tako je Pajer v dobi od 1902.—1908. naplnil vsa važna uradniška mesta z Italijani, samo pri slugah je bil tako pravičen, da je prišel na vsakega Italijana en Slovenec.

Če se je res delo tako množilo, da je bilo treba povsodi novih moči, potem bi se bilo moralo s slov. strani v dež. odboru še posebej zahtevati, da se sprejme v deželno službo zadostno število konceptnih in tehničnih uradnikov, katerim bi se poverila dela, spadajoča v področje slovenskih občin. Tako pa so začeli italijanski uradniki sestavljati poročila v italijanskem jeziku in deželni odbor je moral najeti le za prevajanje teh spisov posebnega pisarniškega uradnika. Brezpotrebni troški!

Troški deželne uprave so čudovito rastle in narastle so v kratkem od 70.000 K na 170.000 K, torej za 100.000 K. Za kmetijstvo na primer je bilo v deželnem proračunu za leto 1907. — 72.000 K; torej za 100.000 K manj nego so stali deželo njeni uradniki. Tačas ko jo raste uradniški

Toda, — govoriti treba o književnih novostih. Zadnjič sem s posredovanjem člana uredništva poslal kratko naznanilce o Cankarjevemu »Milanu in Mileni« ter Novačanovi »Naši vasi«. O tem ni treba, da govorim dalje, podrobneje ocenje pri-neso (ali so dečoma že prinesle) nekatere naše revije, o katerih bom poročal prihodnjič. Tam bomo videli analizo teh del, — z raznih »stališč« in »vidikov«. To ni nič nepotrebne. Nasprotno, našim ljudem treba razne vidike, motrenje z raznih stališč, takorekoč primerjanja še le podajati, jih učiti, kako naj čitajo, kako naj mislijo pri čitanju. Literatura ni zato, da lajša možkarju prebavo po kosilu. Zato ima ženo in cigaro, ne pa literaturo.

Gabrščekova založba je dala na novo dvoje pripovednih spisov. Z »Andrejem Čeruševim« je dosegla »Slovanska knjižnica« 191. zvezek. Pač najnovejša slovenska zbirka. Ni vse zlato, kar je v njej, zlasti niso prevajalci vsi prvovrstni. Pa mnogo dobrega je le; to je ljudska knjižnica v pravem pomenu besede. Razširila se je zelo in želeli je, da se

Knjižne novosti, javno mnenje in druge kaprice.

I.

O slovenskem lepem slovstvu govorimo, da pojema. Res nimamo več mnogo pisateljev, ki bi crkali iz živega narodovega življenja. Pač nam daruje Cankar od časa do časa kak svoj spis, toda Cankarjevi spisi niso več tako popularni, kakor so bili nekdanj. V njih ni nič več onega iskanja specifične »slovenskosti«, kakor je bilo dovolj pričetkoma, tudi je pozabil na rancune proti našim družabnim ranam, le filozofiranje ga še drži po koncu. Prej pravica hlapca Jerneja, potem umetnik, njegova želja in nemoč, pa zopet volja in moč, sedaj vzgojnost, spolni problem... Vse to se pa dobi boljše v znanstvenih spisih, le radi beremo, pa s politiko se bavimo, s politično ekonomijo, ustavo, upravo, sociologijo...

V Slovincih je vsega premalo, zlasti pa malo snisla za javno življenje. Če pogledaš, za kaj se vse zanima naše razumnštvo, o čem vse govorijo gospodje in

terega pa žal noben Slovenec ne pozna. Tako pa prinašajo slovenski listi in celo včasih revije — »prevode« iz hrvaščine! O ti križ božji! Nič bi ne bilo pametnejšega, nič enostavnejšega, nego da bi slovenski inteligent vzel v roke srbohrvaško knjigo. Lehko je umljiva, — celo priproste ljudi, kmata, sem videl čitati romane Šenoe, Lazarja Carja, Šimunovića in cele bogate vrste drugih. Toda povprečni Slovenec je prelen. Ne čita niti slovenske knjige, pa bi hrvatsko? Izgovarja se, da nima časa, da se mu ne ljubi, da težko razume, da nima sredstev, da je itak preveč narodnega davka itd. Da je najtežji, žal »narodni« davek oni, katerega nalaga v šeststih litrih, tega se ne povprečnjak že ne zaveda. Imeti svojo knjižnico, se zanimati za lepo zunanost knjige, čitati revije, ... navajati k čitanju soprogo, deco, — to je rodoljubna dolžnost, paradna, kakor marsikaj rodoljubnega, zanemarljena, kakor marsikaj rodoljubnega.

Oprosti, prijatelj dragi, da zopet berem levite. Pomirjen sem, — saj jih itak ne boš čital!

Filijalka: Via Carducci 17. (Hiša Orzan).

Avstrijski Jugoslovani smo vedno izpolnjevali svoje dolžnosti napram monarhiji, nam se ima Avstrija zahvaliti, da je velesila — toda nikdar se ne ozira na naše čustvovanje.

Ako smatrajo drugi albansko politiko naših diplomatov za pogrešno, da, za smešno, je za nas ta politika razžaljenje.

Za Skader smo žrtvovali milijardo, za Dalmacijo pa država ne more dati nič, tega, kar je že 40 let, od dobe prvega dalmatinskega železniškega zakona, njen častni dolg.

Še predno je izbruhnila balkanska vojna so že govorili, da se nahaja Avstrija na južnih mejah v nevarnosti. Jugoslovani da so postali silno bojeviti. Ti glasovi so najboljši dokaz, kako slabo vest je imela naša vlada. Vlada bi rada, da bi bili avstrijski Jugoslovani v atrakcijo balkanskim Jugoslovanom. V kako atrakcijo neki! Saj nimajo niti svojega centra, se ne morejo gospodarsko razvijati in njih edinstvo obstoji le v tem, da žive vsi v izjemnem stanju.

Naši diplomati so izvršili novo umetnost. Vstvarili so namreč trijalizem v obliki obsednega stanja, trijalizem, proti kateremu nimajo niti Nemci niti Madžari ničesar. Grof Stürgkh je spraval Jugoslovane enostavno s sveta. Niti z besedico jih ni omenil v svojem govoru. Skliceval se je pač na angleške razmere in svetoval parlamentu, naj bo trezen v sodbi vnanje politike. A izbral si je jako nesrečen objekt. Če priporoča angleške razmere, naj si vzame za vzgled tudi angleško vlado, ki je dala Ircem mesto izjemnega stanja, kar smo dobili mi Jugoslovani, homerulo.

V boju za svobodo Arnautov se ne bojimo svetovne vojne; če pa tradicijsko zvesti Hrvati zahtevajo svoje sankcionirane pravice, tedaj jih vlada pokorava s komisarijati in kršenjem ustave. (Živahno odobravanje.)

Mj. Jugoslovani, je končal govornik, ne želimo nobenih katastrof, vendar pa se jih nikakor ne bojimo, ker se čutimo sami dovolj močne in silne. Če hoče vlada prenehati katastrofo, mora pričeti z novo politiko, politiko zadovoljstva in samostojnosti narodov. Caveant consules! (Vihar, no odobravanje. Govorniku od vseh stani čestitajo.)

Balkan.

Z veseljem smo pisali o ponosnih zmagah Balkanske zveze. Bulgari so zmagovali, Srbi, Črnogorci, Grki. Sveta navdušenost je vladala v njih vrstah; spopolnjevali so veliko delo. Vse delo se je vezalo med seboj; Bulgari na suhem, Grki na morju, Srbi so pomagali Grkom, Črnogorcem, Grki Srbom po morju, slednjič so šli junaški Srbi pomagat vzeti Odrin in Skader. Veličasten pohod Balkancev, venčan z najlepšim uspehom. Uspehi so doseženi sedaj pa so tudi spori, hudi spori med Bulgari in Srbi in med Bulgari in Grki. Slednja dva naroda se tudi spopadata in vršijo se neljubi prizori klanja zaveznikov. — Tako poročajo iz Aten, da so bulgarski oddelki v noč na 23. t. m. prekoračili mostove reke Argitis, stopili na nesporno grško ozemlje in prekoračili dogovoroneutralizacijo. Unel se je krvav spopad. Iz Sofije pa se poroča, da so Grki napadli bulgarske predstraže in boj je zavzel večje dimenzije. — Srbi so baje zasedli bulgarsko vas Zagorje pri Bitolju. — Albansko vprašanje se ne gane z mesta; Rusija, katero podpirata Francija in Anglija, zahteva, da naj ostane Albanija še nadalje pod turško suvereniteto; Avstrija se odločno protivi.

Politični pregled.

Avstro-Ogrska.

Pri ožji volitvi v Pulju jutri bodo glasovali Hrvatje za socialnodemokratskega kandidata Lirussija. Tudi Polaer Tagblatt poziva volilce, naj volijo Lirussija.

Interpelacija radi krivičnega postopanja tržaškega ravnateljstva državnih železnic napram slovenskim železničarjem. — Dr. Gregorin, dr. Rybač in dr. Ravnihar so vložili na železniško ministerstvo interpelacijo radi krivičnega postopanja ravnateljstva državnih železnic v

Trstu proti slovenskim železničarjem. Interpelacija protestira proti zahtevam, da morajo Slovenci napraviti vse izpite v nemškem jeziku. To protizakonito postopanje se označuje kot provokacija Slovencev, in je v narodnem oziru za slovenske uslužbence zelo škodljivo. Železniško ministerstvo naj radi tega tozadevno takoj napravi remediuro.

Čuvaj zve v pokol. — Po Dunaju so krožile vesti, da je Čuvaj podal demisijo.

Inozemstvo.

Ruski car in angleški kralj se nahajata v Berlinu na ženitovanju hčerke nemškega cesarja. Vršijo se seveda tudi razni pogovori, tako da je sestanek tudi velikega političnega pomena. Radi dohoda carja so učinjene velike varnostne odredbe.

Srbski prestolonaslednik in nemški cesar. — Srbski prestolonaslednik Aleksander je hotel poročiti hčer grškega kralja Konstantina; ali tej nameri se je zoperstavila kraljica, in sicer vsled pritiska od strani svojega brata, nemškega cesarja. Tako je poroka onemogočena.

Nemškega princa ne bo nobenega za albanski prestol. — S prvega početka, ko se je ustvarjala Albanija, se je reklo, da zasede albanski prestol kak nemški princ. Morda se je nekaj časa tudi hotelo jednemu ali drugemu nemškemu princu albanskega prestola, toda sedaj prihajajo iz Nemčije poročila, da ne diši ne jednemu ne drugemu, iti v Albanijo. V glavnem povdarjajo da nima nihče dosti denarja za Albanijo in da vsak želi malo dlje časa živeti in go bi živel med Albanci.

Srbija. — Srbska vlada je dovolila srbski parobrodni družbi v Belemgradu državno posojilo 10 milijonov frankov za razvitek srbske trgovske mornarice.

Darovi.

Preplačali so vstopnino pri veselici Čitalnice na Blancah mnogi gospodje in razni: Ljub. kreditna banka 10 K; g. Slamič 5 K; dr. E. Dercani 4 K; g. prof. Košnik 3 K; g. prof. Mastnak 2 K; g. dr. Vl. Orel 2 K; g. Šuligoj, urar 2'60 K; g. ravn. Žnidarčič 2 K; g. dr. Medvešek 1'60 K; g. prof. Cimerman 2 K; g. Dovgan 1 K; g. Klun A. 1 K; g. Paulič 20 v; N. N. 40 v; g. Čubej, Solk. 60 v; g. Zorn, učit. 60 v; g. J. F. 60 v; g. Bednařik 40 v; g. Kravos 20 v; g. dr. Podgornik 20 v; g. Lovro Testen 40 v; g. A. Koren 60 v; g. Črnko 60 v; g. Kurinčič 60 v; g. Strnad 20 v; g. Čok A. 20 v; g. a. Žnidarčič 80 v; g. dr. Marušič 60 v; g. Pintar 60 v; g. Turk Mih. brivec 1 K; g. Kaučič 2 K; g. Karol Drašček 2 K; g. Kravos Iv. 1 K; g. Koren A. 2 K; g. dr. Medvešek 2 K; g. a. Marija Gruden 1 K; g. Jos. Medved 2 K; g. dr. Vrečko 1 K; g. Fon 1 K; g. dr. Franko 2 K; g. Madeyski 1 K. Vsem gg. darovalcem najsrčnejša zahvala! Odbor.

Za žensko podružnico Ciril-Methodove družbe v Gorici je daroval g. Ant. Decole, mesar v Gorici na Kornu 1 K.

Za Narodno šolo na Blancah daruje obitelj Janko Jamšek-ova 5 K namesto cvetke na krsto Danilovo.

Darovi za »Dijaško kuhinjo«. — Iz neke zapuščine v Žagi 106'47 K. — Martin Obid v Cerknem št. 124 dar 10 K. — Lucijan Kovačič in Milan Perozzi pri Sv. Luciji 6 K. — M. Primožič v Tolmini namesto venca na grob A. Vrtovca 10 K. — Za dober namen 0'28 K. — Na račun mesečnine je prišlo 29'20 K.

Dr. Rud. Gruntar, odvetnik v Tolmini daruje 20 K namesto venca na krsto pok. Andr. Vrtovca.

Domače vesti.

Odlikovanje. — Naš rojak g. Ivan Okretič, generalni prokurator pri najvišji sodnji na Dunaju, je odlikovan z viteškim križcem Leopoldovega reda.

Iz politične službe. — Imenovani so: provizorični okrajni komisar baron Artur Seiller v Puli za definitivnega okr. komisarja; namestniški konceptist Ernest Karlavari v Trstu za prov. okr. komisarja; prov. namest. konceptist dr. Edmund. pl. Marcuzellar v Trstu za definitivnega namest. konceptista; konceptni praktikant dr. Anton Kraljič v Krku za proviz. namest. konceptista.

Poroka. — Danes se je poročil g. Ivan Vovk, vadniški učitelj v Gorici, z gospodično Budinovo iz Dornberga. Vse najbolje!

Pred dunajsko izpraševalno komisijo je napravil 19. maja t. l., g. Albin Miklavčič, učitelj na Vrsnem-Krnu, izpit za meščanske šole iz skupine realij.

Zrelotni izpiti na tukajšnjem ženskem učiteljskem prično dne 2. junija

»Časa«, glasilo češke stranke realistov, prinaša v svojem znanstvenem oddelku preteklega tedna članek »Žakovská samospráva« znanega češkega pedagoga Otokarja Kadnerja; v tem spisu omenja tudi samoupravo nekdanjega prof. dr. Ozvaldovega razreda na goriški gimnaziji ter citira njegov spis »Srednješolska vzgoja«. Žal je uspeli poizkus dr. Ozvalda menda edini te vrste na Slovenskem, če ne na celnem slovanskem Jugu, izvemši poizkus nekega nemškega profesorja v Puli.

Deželni odbor je poslal dr. Petra Pinačiča kot svojega zastopnika v deželni šolski svet.

Majniški izlet v Čepovan se vrši jutri kakor že naznanjeno. Zbirališče na Goriščku. Odhod točno ob 5. uri zjutraj.

Za Narodni muzej so darovali: 1. Janez Vončina iz Jagršč 2 srebrna novca, 2. Kar. Jakopec, učiteljski IV. t. v Gorici, starinski prstan, 3. I. Gregorič, oficijal južne železnice, 1 srebrn novce, 4. Fr. Peršič, pismonoša v Šempasu, 1 bakren novce, 5. Peter Leban, pismonoša v Kalu, 1 redek srebrn novce, 6. Gvido Jug, učeneec V. razr. na Šolskem Domu, staro svetinjo, 7. Robert Dekleva 1 rimljanski denar, 8. Učenci ljudske šole v Dol. Branici 9 bakrenih novcev, 9. Anton Vovk iz Črnič 2 bakrena novca. — Odbor.

Župnik iz Čepovana, g. Valentin Pirc, je stal večeraj v Gorici pred okrajno sodnijo obtožen žaljenja časti, storjenega gosposodični Ljudmili Mlekuš, učiteljici v Lokovcu, katero je podil iz zakristije brez vsakega vzroka na tak način, da jej ni ostalo drugega nego poiskati si zadoščenja pred sodnijo. Župnik Pirc je bil obsojen na 48 ur zapora.

Kranjski pešpolk št. 17. pride v Gorico. — V torek že smo poročali, da pridejo letos na jesen 17. pešpolk v Gorico. Vest se povsem potrjuje. Tukajšnji pešpolk št. 47. odide v Inomost. V Gorici je bil pešpolk št. 47. od leta 1895. — 17. pešpolk je bil v Celovcu od leta 1893.

Zunanji minister grof Berchtold v Gradežu. — Kakor poročajo iz Gradeža, pride prihodnji mesec v gradežko kopališče Berchtoldova soproga. Kasneje pride za njo tudi soprog. Stanovala bosta v neki vili ob bregu.

Razpis natečaja. — Pri ustanavljanju deželnega zavoda za pospeševanje tujkega prometa se odda mesto uradnika (tajnika). Natančnejša pojasnila o službenih pogojih se dobijo v uradih deželnega odbora ob uradnih urah. Prosilci naj vložijo svoje pravilno opremljene prošnje na zapisnik deželnega odbora najkasneje do 15. junija 1913.

Komorni koncert »Pevskega in glasbenega društva« v Gorici, ki je bil napovedan za 14. t. m., se bo vršil v soboto, dne 31. t. m. Zopet enkrat se nam obeta večer, kakor jih imamo v Gorici le malo. Prej je prišel od časa do časa k nam kak tuj umetnik-solist, kvartet prav redko in komorna glasba, ki ima v drugih mestih vsak večer tisoče poslušalcev, je bila Gorčanom neznana, dokler ni nastopil kvartet »Pevskega in glasb. društva«. Ta kvartet nam je podal na svojih dosedanjih koncertih že par najboljših del svetovne glasbene literature (Griega, Čajkovskega, Beethovena, Dvořakov kvintet i. dr.) Spored sobotnega koncerta je izbran tako, da je zastopana klasika in moderna. Poleg Haydna, ustvaritelja in očeta komorne glasbe, Schuberta in Beethovena, je na sporedu Michlov »adagio rigoroso e melancolico«, skladba ustanovitelja in učitelja našega goriškega kvarteta, ki je delana z veliko deklamatorično silo in močnostjo. Opozorjamo naše občinstvo na ta koncert: cene so znižane ravno zato, da hočemo ogledati vsakomur, namenjenim koncertom je ravno ta, da spozna kolikor mogoče vsakdo krašote komorne glasbe.

Samomor krčmarice. — Včeraj dopoldne so našli 54 letno krčmarico Elizabeto Jugovo na Tržaški cesti št. 21. obe-

šeno v kleti. Hoteli so jej pomagati in poklicali so tudi zdravnika dr. Morpurgo, ali preostalo ni drugo nego konstatirati smrt. Visela je najmanj že dve uri. Kaj jo je spravilo do tega koraka, se ugiba; eni pravijo, da so jo družinske razmere gnale v smrt, drugi pa, da se je zmešala ter da se jej je zmešanost poznala dlje časa. Pokojna se je poročila z Jugom kot vdova Grusovinova.

Vojak prevrnil deklico. — Na poti od novega mosta proti Soči je po drevoredu vozil neki vojak bicikelj pa tako nerodno, da je prevrnil neko deklico. Padel je tudi sam, nekaj godrnjal in se potem odpeljal naprej. Tak brezobziren človek zasluži pošteno kazen! Deklica je ranjena na eni roki. Pasantje so jo spremili domov.

Rozina-Finšger. — Baje doseže svota pri okr. šolskem svetu v Gorici poneverjenega denarja 200.000 K!

Ponarejeni denar je hotel razpečati v Gorici neki italijanski podanik Luigi Barbierato. Ali prijeli so ga in vtaknili v zapor. Tam pa je razbijal po oknu in se precej ranil na levi roki. Nahaja se radi tega v bolnišnici.

V proslavo Wagnerjeve stoletnice, 22. maja je bilo 100 let, odkar se je rodil veliki muzikalni ženi Rihard Wagner, je svirala tukajšnja mestna godba v mestnem vrtu sinoči same izbrane Wagnerjeve komade; svirala je jako dobro.

Kamen je prizadjal 59 letnemu Franu Bevčiču iz Kojsčanske županije precejšnjo rano na levi nogi. Vsled tega se nahaja v tukajšnji moški bolnišnici.

Padel je 71 letni mizar Avgust Pavletič ter se precej poškodoval, vsled česar se zdravi pri usmiljenih bratih v Gorici.

V Gradežu je bil v noči na sredo močan vihar, ki je razdjal mest obrežnega restavranta.

Zgubljen. — Pred tremi tedni je neka gospa zgubila ziato uro z verižico in sicer od ulice Parkar, Vogel do Stolne cerkve. Pošten najditelj naj jo prinese v ulico Parkar št. 3 I. nadstr., kjer dobi prav lepo nagrado.

Odprti lekarni. — Jutri popoldne boste odprti v Gorici lekarni Cristofoletti-Oliubich. V teh dveh lekarnah bo tudi ponočna služba v času od 25. t. m. do 1. junija.

Priporoča se, pod novim vodstvom, na novo urejeni hotel »Pri Zlatem Jelenu«.

Domača politika.

Volilni imeniki za deželnozbornske volitve so razporejeni. Iz Furlanije poročajo, da so po nekaterih občinah sestavljeni volilni imeniki naravnost škandalozno in da je polno veleposestnikov upisanih med volilce za kmečke občine. Tostvarnih reklamacij je obilo.

Nemci v Trstu bodo torej, kakor smo že sporočili, pri letošnjih občinskih volitvah glasovali za italijanske liberalne kandidate. Slovenska nevarnost v Trstu jim to veli, tako pravijo. Ali pa res niso nič pomislili, s kom imajo opraviti? Italijanska liberalna stranka se je proslavila v Pulju, v Gorici in v Trstu se jej pridružijo Nemci tisti čas, ko jej vlada odvzame pobiranje davkov. Ta italijanska liberalna stranka v Primorskih deželah je koruptna, sleparska, stranka, ki se ne sraši nikakega sredstva, napolnjena skandalov, pred katerimi beži poštenjak — in s tako stranko se družijo tržaški Nemci. Naj nam ne zamerijo; doslej smo imeli o njih boljše mnenje!

Narodna obramba.

Podružnica »Lege« v Trzinu je imela lani dohodkov K 2117'33; stroškov svojih je imela K 118; ves ostali denar K 1999'33 so dali za Legino šolo v Devinu. — Za šolo v Devinu je bilo dohodkov lani K 6422'68, stroškov K 5809'42; ostalo je K 613'26. — Kakor je iz prvo navedenih števil razvidno, skrbi Tržič v veliki meri za raznarodovanje devinskih Slovencev!

Prosveta.

Socialni Matici je pristopil kot ustanovnik gospod Fran Jerovšek, c. kr. gimn. profesor v Mariboru. Prisrčna hvala! Zivel naslednik!

Komorni koncert. — Pevsko in glasbeno društvo v Gorici priredi v soboto, dne 31. maja ob 8 $\frac{1}{2}$ uri zvečer v Trgov-

skupni domu kamorni koncert s sledečim sporedom: I. L. Haydn: Kvartet op. 76, št. 6. — Allegretto. — Adagio (Fantasia). — Menuetto. — Allegro spiritoso. — II. a) L. v. Beethoven: Adagio affettuoso ed appassionato iz op. 18, št. 1. — b) J. Michl: Adagio rigoroso e melanconico. (manuskript.) III. F. Schubert: Kvartet, op. 29 Allegro, ma non troppo. — Andante. — Menuetto. — Allegro moderato. — I. violina Sancin Karol. — II. violina Pečenko Silvan. — Viola Michl Josip. — Violoncello Pertot August. Cene: Foteli 2'50 K, sedeži I. reda 2 K, sedeži drugega reda 1'50 K. — Sedeži na galeriji, v sredi 2 K, ob straneh 1'50 K. — Stojišča 80 v, dižaki, člani pevskih društev in vojakci do naradnika 40 v. Predprodaja vstopnic v trgovini A. Gabršček v Trgovskem domu, na dan koncerta pri blagajni od 7^{1/2} ure naprej. Med proizvajanjem posameznih točk bo dvorana zaprta.

Umetniška izložba u Pazinu. (Dopis): Prvi put je ovo, da Hrvati i Slovenci u Pazinu priredjuju ovakav kulturni korak. Prva je ova umjetnička izložba slika i kipova u Pazinu. U početku se mislilo samo na malu, čednu izložbu, kad eto, sve što pošteno hrvatski i slovenski misli zagrijalo se za ovu plemenitu ideju, te je izložba ispala nad svakim očekivanjem. Izložba je bila otvorena na svečan način, u prisutnosti silnog naroda, dne 18. 5. ove godine, a biti će zatvorena dne 3. 6. o. g. Sva prostrana velika dvorana »Narodnog Doma« puna je slika i kipova, oko 300 na broju. Izložbu je priredio marljivi »Odbor za Prosvjetu« a duša je ove izložbe prof. Šantel, koji je sam izložio preko 50 svojih krasnih umjetničkih slika. Kad čovjek promisli, da je Pazin bio negda gneždo najljubljih talijanaša, da naš čovjek nije bio skobodan niti ulicom prolaziti te na glas hrvatski govoriti, kad se u Pazinu našeg čovjeka držalo nedostojnim života civiliziranih ljudi, kad je uopće u Pazinu vladala tiranija, te sve ovo prisposoblja sa današnjim stanjem stvari, tad mu biva ugodno oko srca, tada mu raste silna vjera i nada u sve to veći narodni napredak, pa makar se i našao, koji nevaljali naš brat, koji nam svojim radom baca samo klipove pod nogama. Sudjeno nam je, da koracamo: Per aspera ad astra, ali zato, što je nešto većim mukom stečeno, tim se većim nasladom i uživa. Silno ono mnoštvo naroda, koje posjećuje izložbu, dokazuje krasan njezin uspjeh, a najbolja je nagrada onima, kojima je slovan, bratski rad omogućio ovakav kulturni iskaz u srcu Istre. Među odličnije posetioce, navadjamo: gosp. Čotića akademskog slikara. Družbe sv. Mohorja, našega »Staroga« Laginju, zastupnika Dr. Zuccona, pazinskog prošta Mons. Kalac, mnoštvo drugih svećenika i redovnika, profesora, učitelja, činovnika, a kruna svemu je naš seljački svijet — taj stup naroda, taj čvrsti njegov temelj, taj vječni, nepresušni izvor uvijek novih, svježih sila.

DOPISI.

Izlet na Matajur. — Posluživši se prostega časa binkoštnih praznikov, napušta sem se na naše lepe planine in sicer na naš vabljivi in lepi Matajur. Z veseljem in radostjo v srcu sem komaj pričakoval užitka iz narave naših planin in naše slovenske zemlje. A doletelo me je med potoma nekaj popolnoma nepričakovanega, vsled česar se je moje hrepenenje in moja radost spremenila v ožornost. Prišel na Ljvek namreč zagledam na precej visoki hrišči, dozdeva se, da je novo zidana, menda sredi yasi na eni strani napis »Gasthaus« in na drugi strani stoji svet »Osteria«. Kaj takega nisem pričakoval: poprej bi pričakoval, da se zvrne Matajur kam proti Kalabriji, kakor da zagledam na Ljvku — kjer mi je bilo vedno rečeno, da je tam napredno in zavedno ljudstvo — napis: »Gasthaus« posebno na »Osteria«. Da se takšni napisi še dandanes vdobijo na čisto slovenskem ozemlju, si nisem nikdar mislil. Čudno se mi dozdeva, da občanin kaj takega trpi! Sicer pa ali je dotični posestnik hiše kakšen tutec ali drugorodec, ker drugače bi ne bilo takšnih napisov in bi ne bil tudi slovenski napis pogrešen? Zgrešeno naj se odpravi. To dobrohotno. — Izletnik.

Iz goriške okolice.

Iz Čepovana. — V nedeljo, dne 25. t. m. ob 3^{1/2} pop. priredi podružnica sv. Cirila in Metoda veselico v dvorani g. Štefana Kofola s sledečim vspešnim: 1. Zupki duša! (J. Aljaž) poje meš. zbor. 2. Opomni k veselju. (J. Aljaž) poje meš. zbor. 3. Brat Sokol. (N. Nučič) veseloigra. 4. Oj, zhogom ti plan. svet! (J. Aljaž) poje meš. zbor. 5. Zaostali pič. (J. Aljaž) poje meš. zbor. 6. Vasovalec. (E. Adamič) poje meš. zbor. Po veselici je šaljivo srečkanje in prosta zabava. Vstopnina k veselici: I. sedež 1 K, II. 50 v, stojšče 20 v. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Iz komenskega okraja.

Zidarski shod sklicuje N. D. O. iz Trsta za jutri ob 3. uri pop. v Gabrovici na Krasu. Shod se vrši v gostilni Bandeljevi.

Iz kanalskega okraja.

Iz Kanala. — Neprijatelj goriškega dolgočasja sem izstopil v nedeljo v Kanalu. Vreme sicer ni obljubljalo prijetnih presenečenj — dež je prenehal navadno le toliko, da je kmalu zopet nanovo začel — a na večer so se vendarle nekoliko »vremena zjasnila«. Proti 8. uri zvečer so se začele zbirati na prijaznem trgu gručice domačinov in vojakov. Če bi vprašal katerega drugega dne, kaj imajo te gručice, bi dobil odgovor: »Tako je v Kanalu«, ali današnji večer ni nekaj vsakdanjega. Postoj, popotnik, glej našo umetnost! Plakati na zidu bi te o tem poučili. Igral se je »Svet brez mož«. Vstopil sem in čakal nestrojno na odkazanem sedežu, da se dvigne zastor. In ko se je dvignil, bil je res tu košček naše umetnosti. Rad bi jo videl Gusti, ki bi znala bolje braniti svoje kraljestvo pred možko invazijo, rad bi videl boljšo Kristino, itd. ali smelo trdim, da sem jih videl v Trgovskem domu le malo bolj. Poročila o diletantskih predstavah se glasijo navadno: vse vloge so bile v dobrih rokah. Tudi v tem slučaju moram napisati to lakonično sodbo, ker večine igralcev pojmenski ne poznam in tudi vsa imena vlog mi niso ostala v spominu, ali čitatelj naj bude uverjen, da ni fraza, marveč da je bilo igranje res častna izjema na diletantskih odrih: vloge so bile prav zares v dobrih, nekatere celo v jako dobrih rokah, to se pravi, da so ženske vloge nadkriljevale nekatere moške, a celo za tiste nekatere moške vloge ne velja več merilo, ki se rabi na odrih po deželi. Nekateri prizori so bili naravnost mojsterski in da ne bi bil oviral majhen oder, razmahnila bi se bila ta mala umetnost in dvignila iz pomiznega koščka v precejšnje dimenzije. Tu sem v Kanal naj bi prišla diletantska društva pogledat, kako tukaj igrajo Guste, Kristine, Bertoničji. Maksi itd., kar je bilo še drugih vlog. Tu bi bili videli, da ima človek glas za razumljiv govor in če treba tudi za lepo pesem. Pred vsem na bi videli, da se je treba besedilo naučiti tako, da se zna. Da je tudi sufler tu, si opazil le po školjki, ki zakriva njegovo bivališče v ospredju malega odra. Majhni nedostanki: pretirana maska Tri-nastičeva ali Bertoničjeva pleša, ki sta onemogočila iluzijo, da bi bile naravne, se izgubijo proti mpozim vrlinam kakor nepopolna pika na i. Če bi hotel po znani šabloni dokončati svoje poročilo, bi moral sedaj slediti vspešnim: vedno tako naprej itd., a ker sem prenehan, da taki vspehi ne pustijo mirno v brezdelju spati, sem tudi prepričan, da pojde »vedno tako naprej«. In če bom imel prilžnost in če me doseže skromna reklama, pa pridem in zomet sedem pred pozorišče in bom še nestrojno pričakoval, da se dvigne zastor točno 3/4 ure po napovedani uri, kajti tudi Kanalski so si menda prisvojili to grdo navado oz. netaktnost.

Narodna Čitalnica v Kanalu ponovi v nedeljo 25. t. m. burko »Svet brez mož«. Pričetek ob 4^{1/2} pop. Cene znatno znižane. Pričakuje se obilnega obiska.

Iz aidovskega okraja.

Strelna vaje trdnjavske artilerije okoli Ajdovščine prično 27. t. m., vršile se bodo 6 tednov.

Iz tolminskega okraja.

Občinski lov občine Grahovo so odani: Nemški rut za 461 K, Obloke 80, Grahovo 172, Podbrdo 215, Stržišče 151, Kneža 405; skupno 1484; za celih 1168 K več nego prej.

Iz tržiškega okraja.

Odbor Devinskih davkoplačevalcev sklicuje dne 25. t. m. javni shod vseh davkoplačevalcev županstva Devin ob 3. uri popoldan za slov. šolo t. j. na občinskem vrtu v Devinu. Dnevni red: I. Zadeva novega župnišča. II. Občinske zadeve. III. Občinske volitve. IV. Slučajnosti. V nedeljo vsi na shod, da pokažemo svoje želje in proteste.

Gospodarske vesti.

Čebelarška podružnica v Rihembergu priredi v nedeljo dne 25. t. m. ob 3. uri pop. predavanje o čebelareji, v čebelnjaku g. predsednika Frana Vidmar na železniški postaji. K zanimivemu predavanju so uljudno vabljeni vsi člani in prijatelji čebelarstva. Odbor.

Gradba vojašnice za topničarje v Vipavi. — Za zgradbo sta bili vloženi in odprti dve ponudbi: tvrdka Tönnies v Ljubljani za 1.212.000 K in tvrdka Zajec & Maurer v Gorici za K 1.515.00.

Odredbe za hreztibni razvoj daljnega prometa ob pričetku in koncem šolskih počitnic. — C. kr. železniško ministerstvo je odredilo z ozirom na številnejši osebni promet ob pričetku in koncu šolskih počitnic, da je v slučaju potrebe odkloniti v tarifi določeno rezerviranje vozniških oddelkov za potnike z ozirom na določbo § 15 odstavka I. obratnega poslovnika, po kateri je dati vozne oddelke le tedaj na razpolago, če temu ne nasprotujejo oziroma obrata na to omejitev v tarifi določenih kupejnih rezerviranj.

50 glav goveje živine, baje 20 volov in 30 telet, hodo dobivali nekateri združeni mesarji v Gorici odsel na teden iz Italije iz Benečije, Vicence, Trviža in Vidma. — Tam so po ceni le krave in bikii!

Avstrijskih delavcev je bilo spravljeno v Nemčijo lani potom herolinske osrednje pisarne za delavsko posredovanje 729.575: med temi je bilo poljedelskih delavcev 397.000; Rusinov 70.000, Poljakov 70.000, 50.000 avstrijskih Nemcev in z Ogrskega 20.000. Nižjeavstrijska kmetijska družba se trudi ustaviti to vsakoletno delavsko izseljevanje v Nemčijo in prosi občinske urade v Galiciji in Bukovini, naj jej naznanijo, koliko delavcev išče dela, da ga jim poskrbi na avstrijskih kmetijah. Družbi se započeto delo posreča.

Sokolski vestnik.

Sokolova prireditve dne 1. junia v Gorici. — Predpriprave so v najboljšem teku. Odsek za okinčanje veselicega prostora se trudi na vse pretege, da spremeni veselčni prostor v pravcati raj. Telovadci se pridno vadijo za nastop v ljubljanski mi prostimi vajami. Isti nastopijo tudi z krasnimi skupinami. Živa loterija, za katero je že pripravljeno okrog 50 lepih živali, med katerimi bo lep prešček, jagnjeti, piščanci, kokoši, golobi, zajci itd. bi gotovo zanimala vsacega zlasti ker je čisti dobiček namenjen za zgradbo pri nas tako potrebnega Sokolskega doma. Za 10 vin. boš torej lahko dobil lepo živalico. Svirali bo pri koncertu in plesu popolen vojaški orkester. Sodelovala bodo razna pevška društva iz mesta in okolice, od katerih moramo omeniti dobroznani pevske zbor pevskega društva »Prešeren« iz Št. Petra, katerega smo že slišali pri veselici Čitalnice na Blanci in kateri nas je presenetil. Isti nastop z dvema krasnima točkama. Delovala bo tudi cvetlična postaja, iz katere se bo razvila ona »krasocvetna tekma«, za katero vlada že sedaj največje zanimanje. Zabave torej ne bo manjkalo. Na zdar!

Sokolski zlet v Kolskem! — Letošnji zlet II. okrožja »Goriške Sokolske Župe« se vrši 8. julija v Kolskem. Na zdar!

Iz Sežane. — V nedeljo dne 25. t. m. ob 3^{1/2} pop. priredi naš mladi »Sokol« prvi javni nastop. Iz priprav, ki se vrše z vso vnemo, je sklepati, da v Sežani in sosedni na Krasu ni bilo videti slične prireditve. Te veselice vdelež se korpora-

tivno lepo številu bratskih društev, posebno opozarjamo na korporativno vdeležbo tržaške sokolske župe. Ob tej priliki nastopi tudi tržaški Sokol, kateremu se pridruži zmagalet na lanskem vsesokolskem izletu v Pragi — Stane Vidmar. Veselčni prostor jamči za ugodnost prostre zabave in v paviljonih bo vsega dovolj za postrežbo, za kar skrbi veselčni odsek s posebno pridnostjo. Pri telovadbi in plesu svira sokolska godba I. iz Prvaci. Za zvezo med Opčinami in Sežano je preskrbljeno z vozovi, ki bodo po nizkih cenah vozili do zelo pozne ure.

Kolesarska zveza.

Kolesarsko društvo »Irska dolina« priredi v nedeljo dne 25. maja izlet v Koper, odhod s Slapa točno ob 1^{1/2} uri zjutraj. V slučaju slabega vremena se izlet vrši pozneje. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Kolesarsko društvo »Gorica« v Gorici vabi gg. člane k XVIII. rednemu občnemu zboru, ki se vrši v soboto 8. junija t. j. ob 8^{1/2} uri zvečer v društveni sobi hotela »Zlati jelen«. — Dnevni red po pravilih. — Zdravo! — Odbor.

Kolesarsko društvo »Danica« v Gorici. — O priliki športne slavnosti in tombole, ki se bo vsilila na 22. junija t. j. priredi društvo s sporazumom kol. dr. »Balkan« cestno dirko Trst-Gorica za primorsko prvenstvo. Prijave sprejema predsednik kol. dr. »Balkan« in predsednik kol. dr. »Danica«.

Razne vesti.

Zbog velikega dežja v Sarajevu je Miljacka tako narastla, da so nekateri deli mesta pod vodo. — V Osojskem jezeru na Koroškem so našli neko 25 let staro utopljeno. — V Celovcu se je ustrelil 32-letni jermenar Jos. Hinterman, vzrok: alkohol in denarne stiske. — V Homelišah na Koroškem so zgorela poslopja posebnika Verančnika, škoda 14.000 K. — V Brooklynu v Ameriki stavka 6000 brivcev. — Ponesrečil je železniški sprevodnik Alojzij Skrbinec na progi iz Zaloga v Ljubljano, padel je z voza in se nevarno poškodoval, levo roko so mu odrezali. — Sin znanega pivovarnarja Dreherja v Trstu je zapravil živce, ki je pogнал očetu že obilo denarja, sedaj ga je postavil pod kuratelo. — Nagle smrti je umrl dijak Vremšak na idrijski realki in sicer v šoli med poukom, na glas je vzdihnil in padel mrtev na tla. — Glavni dobiček ogrske državne loterije 200.000 K je dobil skladiščni mojster južne železnice v Gradcu J. Fidler. —

Finančni paznik kot veleizdajalec. — V Novem mestu je bil pred 2 mesecema finančni paznik Česnik oproščen obtožbe po § 305. kaz. zak. ali na ničnostno pritožbo je bila odrejena nova razprava in pri tej je bil Česnik obsojen na tri tedne strogega zopora. Baje bi bil rekel: da če pojdejo Slovenci nad Srbe, nataknejo Slovenci svoje bele žepne rute na bajonete, da jih Srbi spoznajo.

Pavel Kunšak, krščanski socialist, ki je umoril socialnodemokratskega poslanca Sumajerja, je bil pred poroto na Dunaju obsojen na smrt na vešalih.

Pred poroto v Rovinju je bil klican 69-letni Ivan Bravs iz Vodnjanske občine, ki je ubil ženo svojega sina v hlevu pa je trdil, da ga je vol pobodel. Obsojen je na 4 leta težke ječe s posti.

9500 m visoko v zraku. — Profesorja Wiegand in Lutze sta se dvignila v Halle v balonu visoko do 9500 m; pri višini 7000 m je bilo mraza —30° C; pri 9500 m —57°.

Odličan Albanec, ki je ustrelil svojo ženo in sebe. — V noči na 21. t. m. je v nekem hotelu na Semeringu ustrelil Albanec Delvina svojo ženo in nato samega sebe. Delvina je bil star še le 30 let, bil je sodnik v Tripolisu. Ko je prišel z Dunaja, sta se z ženo skregala; nato pa je kar potegnil revolver in jo ustrelil in potem samega sebe. Po albansko!

Na Reki bodo jutri volitve v okrajno bolniško blagajno, za katero se bje hvalil italijanski listi na vse načine delujejo proti težkim Slovanom. Volitve jutri bodo torej jako burne.

V Skadru vlada sedaj, kakor glase zadnja poročila, popoln mir. Albanci so izdajali neki list, ki je napadal Črnogorce; admiral Burney pa ga je hitro ustavil.

Vojna nevarnost med Združenimi državami in Japonsko.

Zadnja leta smo čuli zdaj pa zdaj o vojni nevarnosti med Združenimi Državami in Japonsko. Razpravljalo se je na široko, kaka bi utegnila biti taka vojna in kake posledice bi prinesla. Sedaj je zopet zarožljalo med temi mogočnimi državami.

Nastal je hud spor med Z. D. in Japonsko radi Kalifornije; tam se križajo njihovi interesi. Izseljevanje iz Japana v Kalifornijo je mnogo večje od izseljevanja v Korejo in Mandžurijo. Mnogoštevilni rmeni izseljenci so si prilastili velika posestva na ameriški zemlji. Prebivalci Kalifornije so se vedno protivili tej rmeni invaziji in pred par leti je bila nastala nevarnost, da pride do spopada. Rooseveltu se je komaj posrečilo, da ga je udušil. Japonci imajo v Kaliforniji že ogromna posestva. Živi tam 40.000 Japoncev, 30.000 Kitajcev in 4000 drugih Azijatov. Državni parlament Kalifornije je votiral zakon »Anti-Alien Land Bill«, ki zabranjuje Japoncem imeti posestva v Kaliforniji. Japonci sicer niso izrecno imenovani v zakonu, ali zakon pravi: »posest zemljišča je zabranjena vsem, razven podanikom rojenih Amerikancev ali naturaliziranih.« Poleg tega obstoji še drugi zakon, ne lokalni Kalifornijske države, marveč splošni zakon za vse Združene Države, ki se zove »Asiatic Exclusion Law«, ki zabranjuje vsakemu Azijatu, bodisi Japoncu, Kitajcu ali kake druge narodnosti s Skrajnega Vshoda, da si pridobi ameriško meščanstvo. Vsled tega vlada na Japonskem veliko ogorčenje, ki ne izhaja le s stališča japonskih interesov v Kaliforniji, ampak tudi v stališča mednarodnega prava. Na ostre opomine iz Tokija so mislili, da zvezna vlada v Washingtonu vloži svoj veto proti zakonu Kalifornijske države, ali upanje Japoncev se je izjalovilo, ker niti zvezna vlada niti predsednik sam nimajo pravice posredovati v sličnem slučaju, ker vsaka država zveze popolnoma samostojno razpolaga s svojim zemljiščem. Japonska pa pravi, da ona ne more sklepati zakonov s posameznimi ameriški državami, marveč samo z zvezno vlado in radi tega da bi ta vlada morala biti vrhovna v pogledu obvez v pogodbah in dejansko obstoji med Japonsko in Severnimi Združenimi Državami pogodba iz leta 1911, v kateri se izrecno naglašča, da Japonci imajo pravico do posesti zemljišč v severoameriški konfederaciji. Zato pa je predsednik Wilson nedavno brzojavil kalifornijskemu guvernerju, ko zakon proti Japoncem še ni bil sprejet, naj opustijo ta zakon, ker da je v nasprotju s pogodbo, ki je v imenu vseh Severnoameriških Držav sklenjena z Japonsko. Tako je to vprašanje postalo tudi notranji spor med Kalifornijo in centralno Zvezno vlado. Kalifornija je odgovorila tako-le: Zvezne države so določile, kdo more dobiti ameriško meščanstvo, kdo ne. Ljudstvo je svečano določilo, da nekatere rase, med temi japonska, ne morejo dobiti ameriškega meščanstva. Ako Kalifornija hodi po poti, ki jo jej je označila Zvezna vlada, morejo biti obtožene Zvezne Države, ali ne Kalifornija, da delajo izjeme. Z drugimi besedami: Kalifornija obtežuje zvezno vlado, da je postopala nedosledno, ko je skle-

nila leta 1911. pogodbo z Japonsko, katero je ameriško ljudstvo pred to pogodbo izključilo od ameriškega meščanstva. Na ta način se to vprašanje poostruje.

Če pride prej ali slej do te vojne, bo strašanska. Kaj pa šele, kadar se »rmena nevarnost« razlije nad Evropo!

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.
Tisk: »Gorica« tiskarna, Gorica (odgov. J. Fabčič)
Zaloga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorje«.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je oglas obsenejši se računa za vsako besedo 3 vin. Najpripravnejše inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na delu (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Odda se meblovana soba s prostim vodom in razgledom na ulico. Poprašati je v ulici Morelli št. 28, II. nadst.

Mihael Turk, brivec na Kornu 6, se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojni obisk. Za točno potrebo in snaznost se jamči.

Sprejme se spretno natakarico ali kako drugo osebo, ki bi vzela na račun dobrodušno, čedno gostilno v sredini mesta. Naslov: Gostilna »pri kolesarju«, Gorica Via Duomo 4.

Dr. Just Bačar

ordinira v ul. Treh kraljev 9
od 10. 11. in 2.-3.

JOSIP BUDIN

urur
Gorica — ulica Rabatta 9 — Gorica
ima veliko zalogo vsakovrstnih ur in veriž ter sprejema vsakovrstna popravila po zmernih cenah.
Priložnostni nakup vsakovrstnih daril za birmance. 137 5

VABILO

OBČNEMU ZBORU

Tolminske hranilnice in posojilnice

... registrovane zadruge z neomejeno zavezo ...

dne 1. junija 1913 ob 3. uri popoldne
v združnem uradu.

DNEVNI RED:

1. Nagovor in poročilo o računskem zaključku za l. 1912.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Slučajnosti.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.

Tolminska hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Cazafura l. r.

Bravničar l. r.

175-1

Trgovina z železnino

PINTER & LENARD GORICA — Raštelj št. 7 — GORICA

priporočata svojo veliko in bogato zalogo pocinjene žice za trte, trnjeve žice, razne mreže za ograje, nosilce (traverze), cement, sesalke (pumpe) kovanja za hiše in druge predmete te stroke. Zagotavlja točno in domačo postrežbo in nizke cene.

ZAHVALA.

Podpisani, globoko ginjeni vsled mnogih dokazov iskrenega sočutja ob priliki smrti njih nepozabnega

Josipa Gorjup-a

viteza Franc-Joževega reda in c. kr. sodnega svetnika v p.

se prav prisrčno zahvaljujejo vsem onim, ki so na katerikoli način izkazali čast dragemu pokojniku bodisi s podaritvijo krasnih vencev in šopkov, ali pa z udeležbo pri pogrebu.

GORICA, 23. majnika 1913.

Zaljubljeni sorodniki.

1,800.000 frankov znašajo pri vsakoletnih 6 žrebanjih glavni dobitki turških srečk!

Vsaka srečka zadene in ima trajno denarno vrednost! — Kupnina se poravnava v mesečnih obrokih po samo 4 krone 75 vin. Kupec zadobi izključno igralno pravico že po vplačilu prvega obroka.

Prihodnje žrebanje 1. junija 1913.

2,387.000

kron oziroma frankov znašajo pri vsakoletnih 15 žrebanjih glavni dobitki izborne skupine 4 srečk na mesečne obroke po samo 6 K 25 v.

Prospekte z natančnim pojasnilom razpošilja:

Ceske industrijske banke glavno zastopstvo v Ljubljani.
Sprejmo se provizijski zastopniki!

Slovinci!

Podpirajte in poslužujte se

Prve slovenske brivnice
v Gorici,

Gospodsk. ulica št. 1 (nasproti ontu).

Postrežba solidna in snažna.

Za obilen obisk se priporoča

FRAN NOVAK, brivec in lasničar.

Jermenarji in sedlarji

in sicer pomočniki in izvežbani delavci dobijo službo takoj.

Ponudbe z napovedjo znanja in zahteve plače naj se pošljejo na tovarno usnja

Christof Neuner, Celovec.

Zglašiti se lahko tudi osebno.

175-2

Sprejme se komptoarista,

ki je zmožen slovenščine, nemščine, strojepisa in če mogoče tudi stenografije. — Ponudbe naj se pošlje na predilnico v 169-1 Ajdovščino.

Ljubi moj kam greš?

k BATJEL-U

v Gorico

Stolna ulica 2-4

po nove dvokolo, Micka po šivalni stroj, Jože po gramofon in Tinče po kmet. stroj.

Tam je velika zaloga in mehanska delavnica. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

udlikovana pekarija in sladničarna

Karol Draščik

v Gorici na Koran v (lastni hiši)

zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinerega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, odlikovane velikonočne pince itd.

Prodaja različna vina in likerje na drobno ali v originalnih buteljah. Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogo brojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Ponehale so že vse kritike, ker zboljšano „Tolstovrško“ zato pijte le Tolstovrško slatino

ki je sedaj, odkar se je vrelec spopolnil, res zelo dobra planinska kislata voda. Vrelec se je hermetično zaprl in našel še nov pritok, ki je bogat na ogljikovi kislini in vsled tega „Tolstovrška“ sedaj zelo mizira in ostane tudi čista in dobra! Izvrstna zdravilna namizna pijača! — „Tolstovrška“, pospešuje tok in prebavo in je zdravilo za katere v grlu, pljučih, želodcu in črevesih ter za kolodčni krč, zaprtje, bolezen v ledvicah in mehurju. — „Tolstovrška“ je vsled prijetno kislezkega okusa in velike vsebine n. pr. pri vročinski in drugih boleznih ter med okrevanjem. Za abstinento! Za napravo limonado in za mešanje med druge sadne soka! Kadilci in pevel! Katar, zasluženo itd. najboljše zdravilo, če pridno grgrate in pijete „Tolstovrško“.

1 zaboj s 25 1/2 l stekl. 5 K 1 zaboj s 25 1/2 l stekl. 9 K z zabojem in steklenicami vred. 1 zaboj s 50 1/2 l stekl. 9 K 1 zaboj s 50 1/2 l stekl. 11 K Spod. Dravograd po povzetju.

Kupijo se 1 1/2 l stekl. s zaboji vred vsako množino!

Steklenice vseh vrst se sprejmejo v polnitev po najnižji ceni.

Edino domače podjetje! Tolstovrška slatna pošta Gustanj, (Koroško).

Dvakrat odlikovana

Napredek vede!

Najenergичnejše in gotovo
se zdravi sifilis s sve-
tovnim sredstvom

- IORUBIN CASILE -

Stotne zdravniških potrdil
potrjuje, da se uretralna
žozenja, prostatitis, ure-
tritis in meh. katarji ko-
renito ozdravijo s

K. Casile. Konfeti Casile

Konfeti Casile urejajo uriniranje, ne da bi
bilo treba rabiti zelo nevarnih ovč (silingo)
popolnoma odpravljajo in ublažujejo pečenje in
pogosto uriniranje; edini korenito ozdravijo
uretralna žozenja (prostatitis, uretritis, cistitis,
mehurje katarje, kamen, nesposobnost za za-
drževanje urina, sluzaste tokove itd. — Skatija
konfeti Casile K 4—.

Kerubin Casile, najboljši protisifilitično in
pozivljajoče kričistilno sredstvo, ki se uporablja
z uspehom proti sifilisu, anemiji, impotenci,
kostoboli, lahias, vnetju žlez, polnim madežem,
izgubi semena, polucijam, spermatoroi, sterili-
teti, neurasteniji, energičen razkrojevalec uri-
novne kiseline itd. — Steklenica Jorubina Ca-
sile K 350.

Vbrizganec Casile zdravi beli tok, akutne
in kronične katarje, vaginitis, uretritis, endo-
metritis, vnetje in izpad maternice itd. —
Steklenica vbrizganca Casile K 350.
Kdor želi večji pojamil, tiskovin itd. naj na-
slovi dopis na lekarno Serravallo za g. Casile
Trst, ki poda odgovor z obratno pošto zastonj
in z vso rezervno. Priznani medicinski izdelki
CASILE se prodajajo v vseh akreditiranih le-
karnah. — V Gorici v lekarnah Cristofoletti
in Tromba. 6—1

Glavna zaloga Palma podpetnikov

A. Drufovka

Gorica, Raštelj 3.

Zaloga usnja.

A. vd. Berini

Gorica, Šolska ulica št. 2.

velika zaloga — — oljkinega olja

prve vrste

najboljši trdit iz Istre, Dalmacije, Malfette, Bari in Nica
s prodajo na drobno in debelo.

Prodaja na drobno: Kron — 98, 104, 112
120, 128, 136, 144, 160, 180, 2—, 240

za liti po 72 vin.

Na debelo cene ugodne.

Pošilja poštnine prosto na dom. Posodo se
pušča kupcu do popolne uporabe olja; po
vporabi se spet zamenja s polno.

Pravi vinski kis in navaden. Zaloga
mila in sveč.

Cene zmerne.

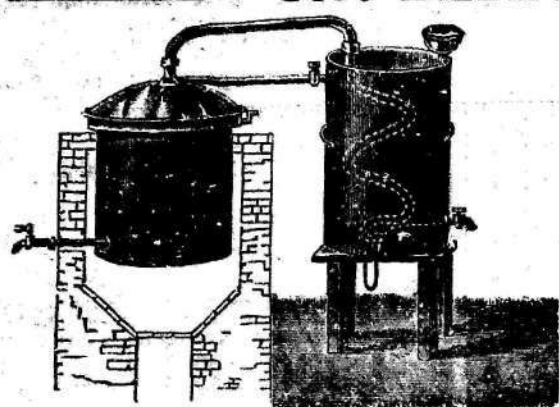
Velika delavnica kotlovin, medenine in drugih kovin.

Zaloga neobdelane kotlovin in v plasteh.

Distilirni aparati za žganje po najnovejšem modelu.
Stroji za žveplo 3 vrst: leseni, železni in iz kotlovin,
zadnji model, jako pripravljeni z potegalom, kakor kaže slika.
Prenavljajo se tudi stari stroji na nov
sistem. — Velika zaloga vsakovrstnih
cevi iz gumija proti-peronosperu razno-
vrstnih škropilnic in mehov za žveplo.

Cene konkurenčne.

Kupuje staro kotlovino po najvišji dnevni ceni.

Za mnogobrojen obisk se toplo priporoča

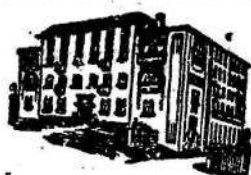
**PETER MORETTI, kotlar
GORICA.**

Zdravilišče z
žveplom.

Varaždinske Toplice (Hrvaško).

Železniška in poštna postaja, telefon, brzojav.

Novo zdravilišče z električno razsvetlavo.

Staroznano radioaktivno zdravilišče z žveplom + 58° C. jako pri-
poročljivo proti

proti reumatizmu, ischias itd.

Zdravljenje z pitno vodo pri boleznih v vratu, grlu, prsih, jetrah,
želodcu in črevesnih boleznih.

Elektr. masaža. — Biatne in solne kopeli. — Odprto celo leto.
Moderna oprema. — Novi hoteli. Krasna okolica — Vojaška godba.

Zdravnik: Dr. J. Lohert.

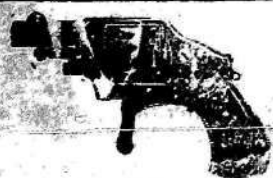
Prvo Vacuum goriško čistilno podjetje

Gorica, Via Ascoli št 20.

Priporoča se za čiščenje novih stavb, javnih uradov, gledališč, cerkev,
šol, sanatorjev, hotelov, kavarn, restavracij itd. — Pri privatnikih:
osnaženje prahu na hišnih opravah kakor: strop, stene, preproge,
zavese, pod, oblazinjeno pohištvo, draperije, postelje itd. — Nama-
zanje in poliranje parketov ter čiščenje šip. — V shrambo se
sprejema preproge proti mesečnemu plačilu in po zelo nizkih cenah.

109—44

Posluži se s proračuni in prospekti.

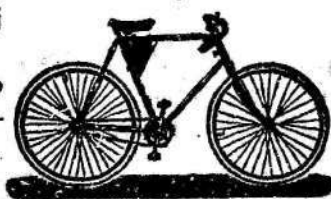

Kupujte samo dvokolesa „Gerice“ in „Alfena“,
ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše
vrste bodisi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji Original Victoriz so najprak-
tičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsako-

vrstno šivanje in šikanje (vezenje). Stroj
teče brezšumno in je jako trpežen.

Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to
stroko spadajoče predmete se dobi po to-
varniški ceni pri trvdki

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stalnem trgu št. 9. GORICA.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. I. Eržen GORICA

Joz. Verdi tekališče št. 37.

Umetne zobe, zlato zobovje, zlate krone,
zlate mostove, zobe na kaučukove plošče,
uravnavanje krivo stoječih zob. Flombe
vsake vrste.

Ordinira v svojem ateljeju

od 9. ure dop. do 5. ure pop.

IZIDOR NANUT

avtorizovana stavbena turdka

v Gorici

ulica Adelaide Ristori šte. 5

se priporočata p. n. občinstvu za vsa
stavbena dela. Izdelujeta vsakovrstne
načrte, proračune in kolavdacije po
najnižjih cenah.

C. kr. priv.

kroji

Strokovna krojačnica za izdela-
vanje oblek za vsaki stan, po
najnovejšem kroju. Največja za-
loga blaga in gotovih oblek.

Podpisani priporočam sl. občin-
stvu, da si ogleda mojo bogato
zalogo. Prepriča naj se vsakdo
sam, da vdobi edino v moji
trgovini dobro in najceneje blago
na meter, kakor tudi gotove
obleke za gospode, dečke in
otroke.

M. POVERAJ

Gorica, Travnik šte. 5.

Lekarna Cristofoletti

v Gorici.

ZELODČNE KAPLJICE

z znamko sv. Antona Padovanskega.

(Varstvena znamka).

Zdravilna moč teh
kapljic je neprekosljiva.
— Te kapljice vredijo
redno prebavljanje,
če se jih dvakrat na dan
po jedno žličico popije.
Okrepé pokvarjeni že-
lodec, storé, da zgine
v kratkem času omo-
tica in životna lénost (mrtevost). Te
kapljice tudi storé, da človek raji je.

Cena steklenici 60 vin.

Cristofolettijeva pijača iz Kine

in železa, najboljši pripomoček pri
zdravljenju s trsknim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vin.

Anton Potatzky v Gorici

naslednik Jos. Terpin.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupevališče alrahorskoga in drebna
blaga ter tkanin, projo in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojaše in ševalje.

Svetilnice. — Ročni veneli. — Mašne
knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjavo, trava in datolje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje,
krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih
ter na deželi. 7 35—8

Ljubljanska kreditna banka podružnica v Gorici

Centrala Ljubljana, podružnice: Celje, Celovec, Sarajevo, Split, Trst.

Delniška glavica K 8.000.000

Rezervni zaklad K 1.000.000

Vloge na knjižice po 4³/₄%, v tekočem računu po dogovoru.

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev, vseh vrst deviz-valut.

Borzna naročila.

Promese za vsa žrebanja.

Vnovčenje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev.

Eskont menic.

Stavbeni krediti.

Predujmi na vrednostne papirje.

Srečke na obroke.

Sprejemanje vrednot v varstvo in oskrbovanje

Safes.

Nakazila v inozemstvo.

Kreditna pisma.